

جمهوری اسلامی ایران

مدیریت حوزه علمیه استان قم

رساله علمی سطح ۳

عنوان:

شیوه‌های تبلیغ در قرآن

راهنما: استاد دکتر علی اسلامی (مدبّر)

مشاور: استاد دکتر عبدالله موحدی محب

محقق: سعید بهرامی

سال تدوین: ۱۳۹۵

چکیده:

یکی از موثرترین عوامل رساندن پیام، تبلیغ است؛ مخصوصاً در دوران کنونی که شاهد اوجگیری تفکر انقلاب فرهنگی اسلامی در سراسر جهان از یک سو و مقابله شیاطین با دین پیامبر خاتم از سوی دیگر هستیم.

با توجه به اینکه عرصه‌های جدیدی برای تعمیم و بسط اندیشه طرفین در عرصه مبارزه گشوده شده و از دیگر سو مردمان جهان معاصر که از طریق مادیات نتوانسته‌اند روح خود را سیراب کنند بیش از هر زمان دیگر تشنه پیام دل‌انگیز وحی بوده و چشم به راه پرتوی نو از خورشید معنویت هستند، در این فضای موجود شناخت عمیق‌تر نفس تبلیغ، عناصر مکانی و زمانی آن، اصول و راهکارهای اساسی برای تاثیرگذاری بیشتر و حتی روش‌های مقطعی برای مقاطع خاص تبلیغی اهمیتی دو چندان می‌یابد.

دستیابی به اصول و راهکارهای تبلیغ با سیر در قرآن و سنت مبلغان مورد تأیید خداوند، که به نص «أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ» مورد خطاب هستند، میسر می‌گردد که البته نوشته حاضر در صدد آن است از طریق قرآن به موارد فوق دست یابد. از این رو بحثی تحت عنوان بایسته‌های تبلیغ که شامل بایسته‌های شخص مبلغ و محتوای سخن را شامل می‌شود نگاشته شده و اینکه اولویت‌های تبلیغ از نگاه قرآن، که در اثرگذاری کار تبلیغی قطعاً مؤثر است مورد بررسی قرار گرفته است.

نگاه قرآن کریم به روش‌های تبلیغی که با «أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ» آن را بیان می‌کند و شیوه دعوت را در دسترس قرار می‌دهد استخراج و مورد بحث قرار گرفته است. آسیب‌های تبلیغ نیز بخشی از نوشته است چرا که مبلغ و محتوای تبلیغی وی ممکن است دچار آسیبی شود که در صورت عدم توجه به آن کار تبلیغی اثر معکوس بر جای می‌گذارد لذا باید آسیبهای تبلیغ را بررسی و از ورود مبلغ و یا کلام معیوب به حوزه تبلیغ جلوگیری به عمل آورد تا تبلیغی بدون آثار منفی به منصفه ظهور برسد، که چنین تبلیغی مورد تأیید قرآن و نیز شیوه تبلیغی انبیاء عظام می‌باشد.

کلید واژه: قرآن، تبلیغ، روش، آسیب، بایسته‌ها، نعمت و شیوه.

نمایه موضوعات

أ.....	نمایه موضوعات
۱.....	فصل یکم: کلیات و مفاهیم
۲.....	۱-۱. تبیین موضوع
۳.....	۲-۱. پیشینه و نوآوری
۳.....	۳-۱. پرسشهای اصلی و فرعی
۳.....	الف. پرسش اصلی
۳.....	ب. پرسشهای فرعی
۴.....	۴-۱. ضرورت و اهمیت پژوهش
۴.....	۵-۱. روش تحقیق
۵.....	۶-۱. واژه شناسی
۵.....	۱-۶-۱. شیوه
۵.....	۲-۶-۱. تبلیغ
۵.....	۱-۲-۶-۱. تبلیغ در لغت
۶.....	۲-۲-۶-۱. تبلیغ در اصطلاح
۷.....	۳-۲-۶-۱. تبلیغ در قرآن
۸.....	۷-۱. اهمیت تبلیغ دینی
۱۰.....	۸-۱. عنصر مکان و زمان در تبلیغ

فصل دوم: بایسته های تبلیغ در قرآن.....	۱۸
۱-۲. بایسته های شخصی مبلغ.....	۱۹
۱-۱-۲. سعه صدر.....	۲۰
۱-۱-۱-۲. شرح صدر رسول خدا (ص).....	۲۰
۲-۱-۱-۲. سعه صدر حضرت موسی (ع).....	۲۲
۳-۱-۱-۲. سعه صدر حضرت نوح.....	۲۳
۲-۱-۲. اخلاق نیکو.....	۲۵
۱-۲-۱-۲. رأفت و رحمت.....	۲۵
۲-۲-۱-۲. نرم خوئی.....	۲۶
۳-۲-۱-۲. گذشت.....	۲۶
۴-۲-۱-۲. دلسوزی.....	۲۸
۳-۱-۲. فروتنی.....	۲۸
۴-۱-۲. خشیت الاهی.....	۲۸
۱-۴-۱-۲. عوامل خشیت.....	۲۹
۱-۱-۴-۱-۲. علم.....	۲۹
۲-۱-۴-۱-۲. ایمان و عمل صالح.....	۲۹
۳-۱-۴-۱-۲. آیات قرآن.....	۳۰
۲-۲. بایسته های سخنان مبلغ.....	۳۱
۱-۲-۲. روانی (فصاحت).....	۳۱
۲-۲-۲. سادگی و فهمپذیری (مبین).....	۳۴
۳-۲-۲. رسایی (بلاغت).....	۳۵
۴-۲-۲. نرمی (لین).....	۳۶
۵-۲-۲. سنجیده بودن (قیّم).....	۳۷
۶-۲-۲. تکرار کردن.....	۳۷
۷-۲-۲. تنوّع.....	۳۹
فصل سوم: اولویتهای تبلیغی در قرآن.....	۴۱
۱-۳. ترجیح عقاید بر احکام.....	۴۲
۲-۳. ذکر نعمتهای الاهی.....	۴۳

۴۴	۱-۲-۳. منعم
۴۵	۲-۲-۳. نعمت داده شدگان
۴۷	۳-۲-۳. نعمتها
۴۷	۱-۳-۲-۳. نعمت نبوت و امامت
۴۹	۲-۳-۲-۳. نعمت خانواده
۵۰	۳-۳-۲-۳. نعمت برادری و وحدت
۵۱	۴-۳-۲-۳. نعمت پیروزی بر دشمن
۵۲	۵-۳-۲-۳. نعمت رزق و روزی
۵۴	۶-۳-۲-۳. نعمت استقلال و آزادی
۵۵	۳-۳. تقدم خويشان بر ديگران
۵۸	فصل چهارم: روش شناسی تبليغی در قرآن
۶۰	۱-۴. روش های عام تبليغ
۶۰	۱-۱-۴. موعظه حسنه
۶۳	۲-۱-۴. تبشير و انداز
۶۷	۳-۱-۴. تشبيه و تمثيل
۶۸	۱-۳-۱-۴. عالمان بی عمل
۶۹	۲-۳-۲-۴. زندگی بی فروغ
۷۰	۳-۳-۲-۴. پذيرش ولايت غير خدا
۷۱	۴-۳-۲-۴. تشبيه معقول به محسوس
۷۲	۵-۳-۲-۴. اعمال کافران
۷۴	۴-۱-۴. پرسش و پاسخ
۷۶	۵-۱-۴. قصه
۷۹	۶-۱-۴. مقایسه
۷۹	۱-۶-۱-۴. اصحاب یمین و اصحاب شمال
۸۰	۲-۶-۱-۴. ابرار و فجّار
۸۱	۳-۶-۱-۴. عقاید مثبت و منفی
۸۲	۴-۶-۱-۴. خیر البریه و شر البریه
۸۳	۷-۱-۴. معرفی الگو
۸۶	۸-۱-۴. تذکر

۸۷.....	۲-۴. روشهای خاص
۸۷.....	۱-۲-۴. برهان (احتجاج)
۸۹.....	۲-۲-۴. مجادله و مناظره
۸۹.....	الف) جدال احسن
۹۰.....	ب) جدال غیر احسن
۹۲.....	فصل پنجم: آسیب شناسی تبلیغ در قرآن
۹۳.....	۱-۵. ناتوانی علمی
۹۴.....	۲-۵. بیگانگی با مردم
۹۵.....	۳-۵. شتابزدگی
۱۰۰.....	۴-۵. راندن فقیران و ضعیفان از گرد خود
۱۰۳.....	۵-۵. مزد طلبی
۱۰۵.....	فهرست منابع و مآخذ: